

grunde sin Tillid til den nuværende Regjering og navnlig til den haitagtede Conseilspræsident ved at henvise til, hvad denne havde gjort for Bondestanden, hvorved han naturligvis nærmest har tænkt paa det smukke Forhold, hvori han har stillet sig til de til hans Eiendomme hørende Bønder, Fortjenester, som jeg ogsaa i fuldt Maal paafjønner; men denne Udtalelse af den ærede Landstingsmand viser, at det, der her ansees for det Hovedsagelige, er Noget, der, hvor vigtigt det end er, navnlig i social Henseende, dog staaer i meget fjern Forbindelse med det store Statspørgsmaal om Danmarks hele indre Ordning og den Fremtid, som derpaa skal bygges. Han paaberaabte sig dernæst som Argument for Unødvendigheden af enhverformeligst Forandring i den bestaaende Valglov, at han troede, at man ikke skulde kunne paavise et eneste Tilfælde, hvor de Valgte, som han havde for sig, vare gaaede i en Retning, der ikke stemte med deres Standsfællers Interesser. Det er denne store Misforstaaelse, at den danske Bondestand er aldeles det Samme som det danske Folk, som før mig længe har ligget klart for som en af Hovedgrundene til, at dette Spørgsmaal, paa hvis endelige Afgjørelse ganske vist den Deel af vore Medborgere, der i numerisk Henseende er den største, netop ved Valgloven har en afgjørende Indflydelse, saalænge har maattet henstaae uafgjort. Det er denne Forveksling mellem den danske Bondestand og hele det danske Folk, de uheldige Standsbegreber i Forbindelse med Misforstaaelse af Principerne i Grundloven af 5te Juni 1849, som har været Skyld deri, og naar den ærede Taleer mener, at han staaer som disse Principers Forsægtter imod Angreb paa samme, og bygger sin hele Argumentation derfor paa Standsfællernes og Standsens Interesser, saa siger jeg: Saa har han endnu langt til at lære, hvad Meningene af Grundloven af 1849 og dens Valglov var; thi den gif netop ud paa at udlette al Standsforfjæl; den gif netop ud paa at lægge de første Spirer til det ægte statsborgerlige Sind, efter hvilket alle Danske ere Brødre og have samme Interesse for Fædrelandet. Det er denne store Misforstaaelse, der gjør, at saamange hæderlige og forholdsvis meget oplyste Mænd ikke kunne

forstaae, hvori den hele Strid egentlig bestaaer; og nu vil jeg med det ærede Medlems egne Ord sige: Den bestaaer deri, at idet den Oplysning, der er nødvendig for at give det rette statsborgerlige Begreb dets fulde Fyldestgjørelse i Staten, først efterhaanden og i Tidernes Løb kan blive sælles Eiendom for det hele Folk, saa er det uundgaaeligt, at hele den store Masse af Folket i den Overgangstid, som vi endnu langt fra ere komne ud over, ikke vil kunne abstrahere fra Standsanskuelsers, Standsbegrebers og Standsinteressers Herredømme, og jeg kan ikke see noget stærkere Beviis paa, i hvilken Grad dette er sandt, end at en æret Collega af os, som jeg haaber ikke vil ansee det for noget Mundsvær, naar jeg siger, at han er en af dem, til hvem jeg med Agtelse og Glæde seer op, dog ikke er kommen videre, end at han fuldkommen er hildet deri. Det er altsaa Betydningen af den Differenti, der her foreligger, at, saalænge det ikke er som Statsborgere, men som Stand, det store Fleertal afgiver sin Stemme og forfølger sine Formaal, saalænge er Statens Vel og først og fremmest det constitutionelle System udsat for store Fare, naar ikke alle de, der staae udenfor det snevrere Begreb, idetmindste have en Mulighed for at kunne gjøre en Mening, en Anskuelse og en Villie gjældende. Dette, troer jeg, er en ganske overordentlig besteden Forbring ligeoverfor de Forbringere, der opstilles imod os. Der er maaskee intet Sted i Europa, hvor man vil nøies dermed; man vil selv i de ælteste constitutionelle Lande, hvor Friheden er dybt begrundet, fordre, at først og fremmest den oplyste Deel af Nationen skal have Indflydelse paa de offentlige Anliggendes Forvaltning, og at kun efterhaanden, som denne Oplysning sfrider videre frem og udbreder sig i videre Kredse, disse ogsaa indlemmes i den fulde Deelagtighed i statsborgerlige Rettigheder. Jeg troer, det var rigtigt, og jeg har aldrig fortrudt den Andeel, jeg deri har havt, at man ved Tidernes Medfør strax opstillede det, som var det Ideale. Jeg var mig vel bevidst, at der vilde komme en svær Overgangstilstand, men jeg tvivlede ikke om, at ogsaa vor Erfaring skulde vise, at den var det bedste og stærkeste Opdragelsesmiddel for det hele Folk,